

Esipuhe

Ensimmäisten suomenkielisten erityispedagogiikan alan oppikirjojen ilmestymisestä on kulunut jo lähes kolme vuosikymmentä. Tämänkin kirjan edellisissä painoksissa aktiivisina kirjoittajina toimineet professorit Kari Tuunainen (1943–2005) ja Sakari Moberg julkaisivat kumpikin tahoillaan omat kirjansa vuonna 1982. Vuotta aikaisemmin niin ikään myöhemmin erityispedagogiikan professorina toiminut Paula Määttä oli julkaissut kirjan *Vammaiset – suuri vähemmistö* (1981). Näiden kirjojen ilmestymisen vankensi erityispedagogiikan asemia huomattavasti akateemisessa tiedeyhteisössä.

Tuunainen korosti vuonna 1982 joitakin teemoja tai asiakokonaisuuksia, jotka nimenomaan nyt käsillä olevassa painoksessa ovat saaneet enemmän tilaa. Ensimmäisenä esiin nousee eettisten ja filosofisten kysymyksenasettelujen puute erityispedagogisessa tutkimuksessa (Tuunainen 1982, 307). Etiikan osuus on tässä painoksessa selvästi vahvempi kuin aikaisemmissa painoksissa (ks. luku 5). Toiseksi vahvennusta vaativaksi alueeksi Tuunainen mainitsi syvälliset historialliset analyysit selityspenestän ja lähtökohtateorioiden selkiyttämiseksi (mt., 308). Myös tämä osuus on vankentunut tässä painoksessa (erityisesti luku 2). Tutkimusmetodologian haasteeksi Tuunainen katsoi tavanimukaisen tilastollisen ja uudemman laadullisen menetelmän yhteensovittamisen (mt., 312). Hänen visionsa tulevasta realisoitui seuraavan vuosikymmenen aikana, jolloin yhden paradigman monopolista siirryttiin kahden paradigman aikakauteen. Myös tätä problematiikkaa on ensimmäistä kertaa käsitelty tässä kirjassa (luku 1). Edelleen Tuunainen kaipasi näkökulman laajentamista koulun sisältä koko yhteiskuntaan eli ekologisen näkökulman omaksumista (mt., 314). Uskoaksemme myös tämän vaatimuksen olemme pystyneet tyydyttävästi täyttämään muun muassa laajentamalla teosta vammaistutkimuksen suuntaan (luku 3).

Nyt käsillä oleva kirja perustuu samannimiseen vuonna 2001 julkaistuun kirjaan. Sen taustalla oli *Erityispedagogiikka 1: Erityispedagogiikka tieteenä* -kirja, joka sai alkusysäyksensä Ilomantsin Mekrijärvellä erityispedagogiikan valtakunnallisen tutkijankoulutusseminaarin käynnistystilaisuudessa vuonna 1991, jolloin professori Kari

Erityispedagogiikan perusteet

Tuunainen ehdotti kirjan kirjoittamista. Silloiset alan professorit neljästä yliopistosta hyväksyivät ehdotuksen, ja tiiviin yhteistyön tulos julkaistiin vuonna 1993.

Syksyllä 2000 tekijät totesivat, että erityispedagogiikan kentällä tapahtuneet huomattavat muutokset vaativat kirjan kirjoittamista kokonaan uudelleen. Näin syntyi kirja *Erityispedagogiikan perusteet*. Jatkuneet muutokset erityispedagogiikan alalla ja erityiskasvatuksen käytännöissä ovat nyt johtaneet siihen, että kirjan uudistaminen on tullut jälleen ajankohtaiseksi. Ajan kuluminen näkyy myös tekijöiden vaihtumisessa. Entisistä kirjoittajista ovat edelleen mukana professorit Jarkko Hautamäki (HY), Ulla Lahtinen (ÅA) ja Sakari Moberg (JY). Uusina asiantuntijoina ovat mukaan tulleet professorit Joel Kivirauma (TY), Hannu Savolainen (JoY) sekä Simo Vehmas (JY).

Erityispedagogiikka 1:n tekijät pitivät arvokkaana sitä, että kirjan kirjoittajat ovat kaikista maamme alan yliopistoista. Ajattelemme edelleen samalla tavalla. Olemme kirjoittaneet kirjan tiiviissä yhteistyössä, kuitenkin niin että kunkin tekijän asiantuntemukselle ja persoonalliselle tyylille on pyritty jättämään tilaa. Näin teoksen luvuilla on yksi tai kaksi nimettyä kirjoittajaa. Olemme kokoontuneet hankkeen vuoksi ja muutoinkin yhteisiin neuvonpitoihin, jolloin olemme saaneet myös tilaisuuden pohtia monia ajankohtaisia alan kehittymiseen liittyviä kysymyksiä.

Koska alalla on monia erilaisia ja ristiriitaisiakin näkökulmia ja epäselviä käsitteitä, olemme pyrkineet esittämään erityisesti peruskäsitteet selkeästi. Toivomme, että kirjamme osaltaan edistää erityispedagogiikan kehittymistä.

Uusi painos 2015. Perusopetuslain muutokset 2010-luvun alussa ja erityisopetusta koskevan tiedon lisääntyminen ovat vaikuttaneet siihen, että kirjan uuteen painokseen on tehty joitakin muutoksia ja täydennyksiä. Toivomme, että näin uudistettu kirjamme palvelee entistä paremmin tarkoitustaan erityispedagogiikan oppikirjana.

Helsingissä, Joensuussa, Jyväskylässä, Turussa ja Vaasassa tammikuussa 2015

Tekijät